

Del I – brister demningen snart?

Regelverksutviklingen i finanssektoren

Det er lansert en rekke forslag til endringer i de regulatoriske rammebetingelsene for banker, forsikringsselskaper og verdipapirforetak. Artikkelen gir et overblikk over de viktigste forholdene og hovedtrekkene i den fremtidige utviklingen på området.

For om lag tre år siden beskrev jeg den forventede regulatoriske utviklingen for finansbransjen i en artikkel for Revisjon og Regnskap. I løpet av disse tre årene har det rent mye vann i havet. På regulatorisk front synes dog vannet i betydelig grad å ha stoppet opp bak en demning. Det er lansert en rekke forslag til endringer i de regulatoriske rammebetingelsene for banker, forsikringsselskaper og verdipapirforetak. Regelendringer har dog i langt mindre grad blitt satt i kraft, uten at det innebærer at forslagene er forkastet. Tvert om, og spørsmålet blir derfor om eller når demningen brister. Det samlede omfang av forventede og varslede endringer har uten tvil store strategiske og operasjonelle konsekvenser for bransjen.

«Disclaimer»

I pakt med god bransjetradisjon kan det nok være like greit å innlede denne artikkelen med en «disclaimer». Å skulle gi en samlet fremstilling av alle varslede og ventede regelverksendringer for finansbransjen er for tiden en nesten umulig oppgave. Antallet endringer som er varslet eller som forventes, er meget omfattende. I tillegg er detaljrikdommen i enkelte av regelverksforslagene til dels enorm. En slik gjennomgang ville ha fylt minst en årgang av Revisjon og Regnskap. Og i mellomtiden ville det sannsynligvis dukket opp ytterli-

gere forhold, tilstrekkelig til å fylle ytterligere noen utgaver ...

Artikkelen tar derfor ikke sikte på å gi noen samlet og fullstendig fremstilling. Derimot søker den å gi et overblikk over de viktigste forholdene og hovedtrekkene i utviklingen på området. Artikkelen tar heller ikke for seg eksisterende regelverk og allerede implementerte bestemmelser, men har fokus på det som forventes å ville komme i tiden fremover.

Bankene og andre kredittinstitusjoner

I lys av finanskrisen har internasjonale myndigheter, både politiske organer og regulerende myndigheter, vært opptatt av å sikre finansiell stabilitet ved å unngå en gjentakelse av finanskrisen fra 2008 og de etterfølgende hendelser og konsekvenser. Tiltakene som adresseres går langs ulike akser:

- Styrking av kravene til risikostyring og kontroll i bransjen
- Styrking av soliditeten til bransjen
- Reduksjon i bransjens likviditets- og finansieringsrisiko
- Effektive tiltak for revitalisering eller avvikling av probleminstitusjoner
- Styrket og mer effektivt tilsyn

Et forsøk på å oppsummere de ulike initiativene som treffer bransjen, kan forsøksvis fremstilles som i figuren under.

Basel III og CRD IV

Oppdateringer av dagens kapitalkravsregelverk (Basel II) til Basel III er kanskje den viktigste rammebetingelsesendringen som vil treffe bankene og kredittforetakene (samt verdipapirforetakene – se lenger ned i artikkelen). I EU implementeres Basel III dels gjennom et nytt kapitalkravsdirektiv (CRD IV) og dels gjennom en forordning (CRR). På samme måte som Basel II,

Regulatorisk utvikling - flere ulike agendaer

Forbrukerbeskyttelse («Treating customers fairly»)

MiFID2, PRIIPS, IMD2,
Boliglånsdirektiv, UCITS V

Finansiell stabilitet

Soliditet

Likviditet

Corporate Governance

Systemrisiko

Skatter og avgifter

viderefører Basel III prinsippene om de tre pilarene:

- Pilar 1: kvantitative minimumskrav til soliditet
- Pilar 2: krav til risikostyring, internkontroll og egenverdier av risikoksponeering og kapitalbehov (ICAAP)
- Pilar 3: krav til offentliggjøring av informasjon

De mest sentrale endringene som vil følge av Basel III (CRD IV/CRR), vil være:

- Økte minimumskrav til kjernekapitaldekningen
- Økte kvalitetskrav til kjernekapitalen
- Utvidelse av de risikoene det skal stilles kapitaldekning for
- Innføring av et ikke-risikobasert kapitalkrav (Leverage Ratio – et krav til kjernekapital i % av bokført balanse og utenom balanse-poster)
- Tiltak for å dempe konjunktoreffektene av bankenes adferd
- Tiltak for å redusere systemrisikoen
- Innføring av et kvantitativt minstekrav til likviditet (LCR): Beholdning av meget likvide aktiva tilsvarende 100 % dekning av netto negativ cash flow under 30 dagers stress
- Innføring av et kvantitativt minstekrav til langsiktig, stabil finansiering (NSFR): Krav til langsiktig finansiering av balanse – og utenom balanseposter

De økte kvalitetskravene til kjernekapitalen kan oppsummeres slik:

- Kjernekapital skal primært bestå av aksjekapital og tilbakeholdt overskudd
- Kjernekapitalen kan ikke omfatte instrumenter med fast løpetid eller insentiver til tilbakebetaling
- Strengere krav til fradragposter i regulatorisk kapital

De nevnte tiltakene for å dempe konjunktoreffektene medfører i praksis begrensninger i adgangen til å utbetale utbytte og bonuser dersom ikke bankens rene kjernekapitaldekning overstiger det regulatoriske minimumskravet med angitte terskler (kapitalbevaringsbufferen), samt muligheter for å øke kapitalkravet i perioder med ekstremt sterk kredittvekst (motsyklisk bufferkrav).

Den politiske tautrekkingen om CRD IV har tatt lang tid, faktisk så lang tid at opprinnelig planlagt innføringsdato (1.1.2013) for lengst er passert. Diskusjonene har dels omfattet det prinsipielle spørsmålet om kapitalkravene skulle være absolutte og

fullharmoniserte (dvs. både et minimumskrav og en maksimalgrense) eller om det skulle være anledning til nasjonal valgfrihet i form av adgang til i enkeltland å fastsette høyere krav enn minimum. Det andre vanskelige området har vært regelverket for variabel godtgjørelse. Nå har man imidlertid kommet til enighet, hvilket ble bekreftet i EUs pressemelding av 5. mars 2013. Hovedtrekkene fra pressemeldingen om enigheten beskrives nedenfor:

Det nye kravet til ren kjernekapital vil bli 4,5 %. Innfasingen er redusert med ett år – for å ta igjen det tapte. Bankene må gjennom 2014 ha minst 4 % ren kjernekapital og deretter 4,5 % fra 1.1.2015 – som tidligere varslet.

Kravet til likviditetsdekning (LCR) innføres fra 2015, men med kun krav om 60 % oppfyllelse. Fra 2018 skal LCR oppfylles med 100 %, men kravet om full oppfyllelse kan utsettes på basis av en studie som skal gjennomføres i 2016. Innen utløpet av 2016 skal det også fremmes et forslag for å sikre tilstrekkelig grad av langsiktig finansiering i bankene. Tilsvarende legges det opp til en innføring av krav til uvektet egenkapitalandel (leverage ratio) fra 2018, basert på forslag som skal fremmes innen utløpet av 2016.

Det omforente regelverket omfatter videre innføring av krav til kapitalbevaringsbuffer på 2,5 %-poeng i form av ren kjernekapital, samt mulighetene for å innføre en motsyklisk konjunkturbuffer på inntil ytterligere 2,5 %-poeng kjernekapital.

Det ble også – som forventet – innført en ordning med såkalt systemrisikobuffer. Nasjonale myndigheter vil kunne innføre et slikt krav på fra 1–3 %-poeng, og som må oppfylles med ren kjernekapital. For nasjonale eksponeringer og eksponeringer utenfor EU («tredjelandseksponeringer») kan kravet settes så høyt som 5 %.

Videre omtales kravene til systemviktige banker. Disse deles i to grupper: globalt systemviktige banker (GSIB) og andre systemviktige banker (nasjonalt systemviktige – OSIB). For de globalt systemviktige bankene kan kapitalkravet økes med inntil 3,5 %-poeng (dog er kun inntil 2,5 % foreslått anvendt pr. dato) og for de nasjonalt systemviktige med inntil 2 %-poeng. Også disse kravene må oppfylles med ren kjernekapital.

De ulike bufferkravene kan ikke oppfylles med samme kapital som anvendes til å oppfylle minimumskravet til ren kjernekapital. Kapital som anvendes til å oppfylle kravene til kapitalbevaringsbuffer og motsyklisk konjunkturbuffer, kan heller ikke samtidig anvendes til å oppfylle systemrisikobuffer eller bufferkrav for systemviktige banker. Imidlertid: kravene til systemrisikobuffer og tilleggskravene til systemkritiske institusjoner skal ikke være additive. Her vil det høyeste av de tre kravene (systemrisiko, globalt systemviktig og nasjonalt systemviktig) gjelde for den enkelte bank, dog slik at kravene vil kunne gjøres additive dersom systemrisikobufferen kun er gjort gjeldende for nasjonale eksponeringer.

Nasjonale myndigheter vil bli gitt anledning til å innføre strengere reguleringer med inntil to års varighet (kan forlenges) for banker underlagt denne statens tilsyn. Dette kan omfatte krav til ansvarlig kapital, likviditetskrav, rammer for store engasjementer, størrelsen på kapitalbevaringsbufferen, krav til offentliggjøring av informasjon, eksponeringer mot andre deler av finanssektoren og risikovekter innrettet mot å håndtere «bobler» i eiendomssektoren.

Som nevnt innledningsvis regulerer CRD IV også størrelsen på variabel godtgjørelse i banker og verdipapirforetak. Hovedregelen blir at variabel godtgjørelse ikke kan være større enn fastlønnen, men aksjonærene skal kunne godkjenne variabel godtgjørelse opp til det dobbelte av fastlønn, forutsatt visse minimumskrav til deltagelse i avstemmingen og stemmeflertall. Videre vil det også bli innført økte rapporteringskrav på visse områder.

De strengere kvalitetskravene til ansvarlig kapital

I Norge har eksisterende kvalitetskrav til ansvarlig kapital «alltid» ligget tett opp mot det som ligger i Basel III/CRD IV-kravene. Noen viktige endringer blir det dog også for Norge:

- Fradragposter ved «omregningen» fra regnskapsmessig egenkapital til ansvarlig kapital, og som det i dag tas hensyn til med 50 % av beløpet i kjernekapitalen og 50 % i tilleggskapitalen, skal i fremtiden i sin helhet gå som fradrag i ren kjernekapital
- Endring i grensene for fradrag for eierandeler i andre finansinstitusjoner. Dagens norske grense på 2 % av mottakende finansinstitusjons ansvarlige

kapital øker til 10 %, og bestemmelsen om kapitaldekningsreserve ser ut til å falle bort

- Klarere «tekniske» bestemmelser for håndteringen av minoritetsinteresser og ansvarlig kapital utover minimumskravene i selskaper som ikke eies 100 %
- «prudent valuation» av aktiva bokført til markedsverdi

Ett av de nye, strengere kravene til kvaliteten på ansvarlig kapital, er som nevnt de såkalte prudent valuation-kravene. EBA publiserte den 13.11.2012 et utkast til standarder for såkalt «prudent valuation». Dette er relatert til kravet i Basel III/CRD IV om å gjøre fradrag i ansvarlig kapital for eventuelle negative differanser mellom balanseførte verdier og de tilsvarende eien-delene verdsatt i henhold til standardene for «prudent valuation». Slike «prudent valuation»-justeringer skal foretas for alle balanseposter som er regnskapsført til markedsverdi («fair value»), dvs. de regnskapspostene som inngår i handelsporteføljen, tilgjengelig for salg-porteføljer eller

som er verdsatt i henhold til «fair value option».

Kravet om «prudent valuation»-fradrag skyldes ikke at regnskapet inneholder feil, men at man for kapitaldekningsformål forventes å anvende en mer konservativ tilnærming. En «prudent» (forsiktig) verdsettelse må, som minimum, omfatte verdierjusteringer («Additional Valuation Adjustments» – AVAs) for alle følgende elementer:

- ikke opptjente kredittspreader,
- close-out-kostnader,
- operasjonelle risikoen (i verdsettelsen);
- markedspris-usikkerhet;
- early termination;
- investerings- og fundingkostnader;
- fremtidige administrative kostnader; og
- modellrisiko

Utgangspunktet for vurderingene er «fair value». Denne må bankene revurdere regelmessig. Dersom det ikke er 95 % sikkerhet for at den bokførte «fair value» også representerer den verdi som banken faktisk kan realisere posisjonen til («exit

price»), må det foretas en AVA-justering. Høringsnotatet legger opp til omfattende krav til systemer, prosedyrer, kontroller og beregninger for å sikre at bankene gjennomfører «prudent validation» på en effektiv og hensiktsmessig måte og med tilstrekkelig sikkerhet. Det er vår umiddelbare vurdering at den foreslåtte standarden vil gjøre bankenes prosesser for beregning og rapportering av kapitaldekning langt mer omfattende og krevende enn den er i dag. Bare likviditeten for mange norske finansielle instrumenter tilsier det.

De nye kapitalkravene for norske banker

Det følger av dagens bestemmelser at bankene må ha minst 2 % ren kjernekapital, 4 % samlet kjernekapital og 8 % samlet kapitaldekning. I praksis fungerer dog regelverket i Norge slik at den rene kjernekapitaldekningen må være 3,4 %-poeng. I det nye regelverksforslaget er det lagt opp til – slik CRD IV og Basel III legger opp til – at det rene kjernekapitalkravet økes til 4,5 % og at kravet til samlet kjernekapital blir 6 %. Den totale kapitaldekningen skal fortsatt være minst 8 %.

Daldata leverer smarte IKT-produkter og tjenester som er gull verdt for kundene. Vi er en solid samarbeidspartner med høy kunnskap og lang erfaring. Bli en vinner sammen med oss - velg løsninger og kompetanse fra Daldata!

For regnskap og revisjon!

› **DUETT - EN LØSNING FOR BEGGE BRANSJER!**
Duett er et komplett økonomisystem for både revisjons- og regnskapsbransjen. Vi har en unik kompetanse på hvilke utfordringer både regnskapsførere og revisorer møter til daglig.

› **WEBLØSNINGER FOR REGNSKAPSKUNDER**
Via enkel webpålogging får kundene tilgang til nøkkeltall, grafiske rapporter, fakturering og flere andre tjenester. Regnskapsfører sparer manuelt registreringsarbeid.

› **EFFEKTIV TIMEFANGST OG FAKTURERING**
For revisors og regnskapsførers egne timer er Duett effektivt. Komplette løsninger også med timebudsjett, regnskap, betalinger og oppfølging.

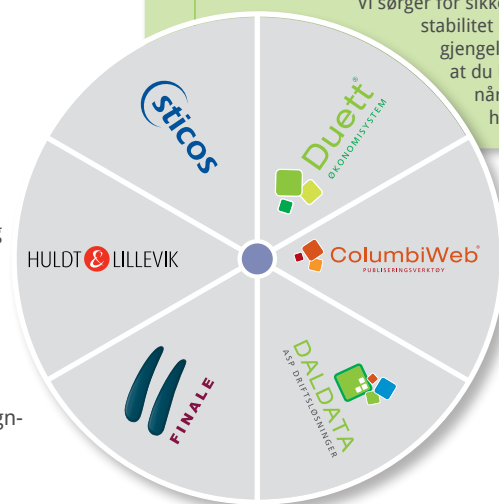
KONTAKT OSS

www.daldata.no - daldata@daldata.no - tlf. 02331
Bergen - Elverum - Folldal - Oslo - Otta - Stjørdal - Tynset

› TOTALLEVERANDØR

Sammen med Duett leverer vi markedsledende løsninger for lønn, reiseregninger, oppslagsverk og hjemmesider. Vi kan drifte alle dine programmer fra vårt datasenter.

Vi sørger for sikkerhet, stabilitet og tilgjengelighet, slik at du kan jobbe når du vil, og hvor du vil.

DALDATA
SMARTE LØSNINGER ER GULL VERDT

Innføringen av de ulike bufferkravene innebærer dog at minimumskravene til fremtidig kapitaldekning i praksis er langt høyere enn angitt i forrige avsnitt. Dette følger både av CRD IV/CRR og av et lovforslag som Finansdepartementet presenterte fredag før påske. I den forbindelse la Finansdepartementet til grunn at EBA sitt nåværende krav om minst 9 % ren kjernekapitaldekning gjelder inntil de nye kjernekapitalkravene etter CRD IV/CRR er innført. Følgende bufferkrav fremgår av lovforslaget:

- Bevaringsbuffer
- Motsyklisk konjunkturbuffer
- Systemrisikobuffer
- Bufferkrav for systemviktige institusjoner

Alle bufferkravene må oppfylles med ren kjernekapital, og det vil gjelde følgende størrelseskrav for de ulike bufferene:

- Bevaringsbufferen: 2,5 %-poeng
- Motsyklisk konjunkturbuffer: 0 – 2,5 %-poeng
- Systemrisikobuffer: 3 %-poeng.
- Bufferkrav for systemviktige institusjoner: 2 %-poeng.

Departementet kan i forskrift fastsette kriterier for hvilke institusjoner som skal regnes som systemviktige og fastsette særlige virksomhetsregler og soliditetskrav for slike institusjoner. Departementet kan

videre fastsette at kravene til systemrisikobuffer og/eller bufferkravet for de systemviktige institusjonene skal være høyere eller lavere enn angitt ovenfor.

Det legges opp til følgende innfasingplan for de økte kravene til ren kjernekapital:

- Fra 1.7.2013: 9 %-poeng (for alle banker)
- Fra 1.7.2014: 10 %-poeng (for alle banker)
- Fra 1.7.2015: 11 %-poeng (for systemviktige banker) og 10 %-poeng (for alle andre banker)
- Fra 1.7.2016: 12 %-poeng (for systemviktige banker) og 10 %-poeng (for alle andre banker)

Varslingsfrister gjør at motsyklisk konjunkturbuffer først ev. vil kunne gjelde fra 1.7.2014. Norges Bank har i et memo sagt at vurderingene rundt innføring av slike bufferkrav primært bør bygge på:

- Samlet kreditt (K2 og K3) som andel av BNP for fastlands-Norge
- Boligpriser i forhold til husholdningenes inntekt
- Salgspriser for næringsseiendom
- Andel av markedsfinansiering i norske kredittinstitusjoner

De nye, fremtidige kapitalkravene vil da være bygget opp og utvikle seg som under:

Som det fremgår av tabellene ovenfor, vil det samlede, faktiske kapitalkravet ligge 3,5 %-poeng høyere enn kravene til den rene kjernekapitalen beskrevet ovenfor. Denne kapitalen vil dog kunne være i form av hybrid- og tilleggskapital. Samlet krav til minimum kapitaldekning kommer da opp i 15,5 % for de systemviktige bankene og 13,5 % for de andre. Med en eventuell motsyklisk kapitalbuffer er det totale kapitaldekningskravet oppe i henholdsvis hele 18 % og 16 %. Denne siste bufferen må også, på samme vis som de andre bufferkravene, oppfylles med ren kjernekapital. Det samlede kravet til ren kjernekapital inkludert en slik buffer vil da være som vist i figurene nedenfor.

CRD IV/Basel III innebærer som kjent også strengere kvalitetskrav til de ulike elementene av den ansvarlige kapitalen. Dette regelverket inneholder også nye bestemmelser om selve beregningsgrunnlaget. I den forbindelse kan særlig nevnes innføringen av CVA-tillegget (Credit Value Adjustment) for derivatposisjoner. CVA-tillegget er nærmere beskrevet nedenfor. CRD IV/Basel III foreslår også å innføre et krav til uvektet egenkapitalandel (Leverage Ratio). Ingen av disse tre områdene er direkte regulert i den nå fremlagte lovteksten. I stedet er det lagt opp til at gjennom forskrifter skal fastsettes regler

For ikke-systemviktige banker

	1.7.2013	1.7.2014	1.7.2015	1.7.2016
Minimumskrav	4,5 %	4,5 %	4,5 %	4,5 %
Kapitalbevaringsbuffer	2,5 %	2,5 %	2,5 %	2,5 %
Systemrisikobuffer	2,0 %	3,0 %	3,0 %	3,0 %
Tilleggskrav systemviktige banker				
Sum ren kjernekapital ekskl. ev. motsyklisk konjunkturbuffer	9,0 %	10,0 %	10,0 %	10,0 %
Hybridkapital	1,5 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %
Tilleggskapital	2,0 %	2,0 %	2,0 %	2,0 %
Sum kapitalkrav ekskl. ev. motsyklisk konjunkturbuffer	12,5 %	13,5 %	13,5 %	13,5 %
Ev. motsyklisk konjunkturbuffer - inntil (i form av ren kjernekapital).		2,5 %	2,5 %	2,5 %
Mulig samlet kapitalkrav	12,5 %	16,0 %	16,0 %	16,0 %

For systemviktige banker

	1.7.2013	1.7.2014	1.7.2015	1.7.2016
Minimumskrav	4,5 %	4,5 %	4,5 %	4,5 %
Kapitalbevaringsbuffer	2,5 %	2,5 %	2,5 %	2,5 %
Systemrisikobuffer	2,0 %	3,0 %	3,0 %	3,0 %
Tilleggskrav systemviktige banker			1,0 %	2,0 %
Sum ren kjernekapital ekskl. ev. motsyklisk konjunkturbuffer	9,0 %	10,0 %	11,0 %	12,0 %
Hybridkapital	1,5 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %
Tilleggskapital	2,0 %	2,0 %	2,0 %	2,0 %
Sum kapitalkrav ekskl. ev. motsyklisk konjunkturbuffer	12,5 %	13,5 %	14,5 %	15,5 %
Ev. motsyklisk konjunkturbuffer - inntil (i form av ren kjernekapital)		2,5 %	2,5 %	2,5 %
Mulig samlet kapitalkrav	12,5 %	16,0 %	17,0 %	18,0 %

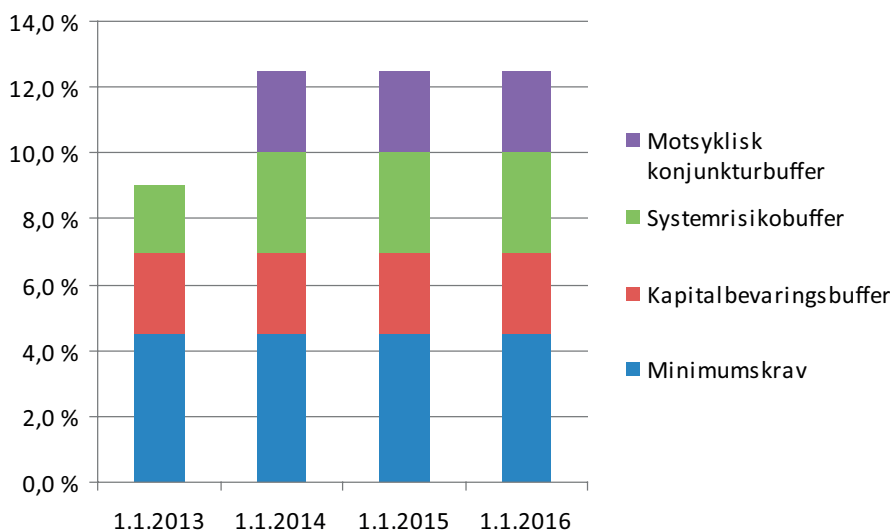
ALTERNATIVE FORSLAG: Finansdepartementet presenterer fire alternative forslag for risikovekting av boliglån i et høringsdokument.

ikke kjent, men basert på EU sin pressemelding av 5. mars 2013 kan det synes å foreligge et betydelig nasjonalt handlingsrom relatert til blant annet kapitalkrav for å forhindre «bobler» i eiendomsmarkedet.

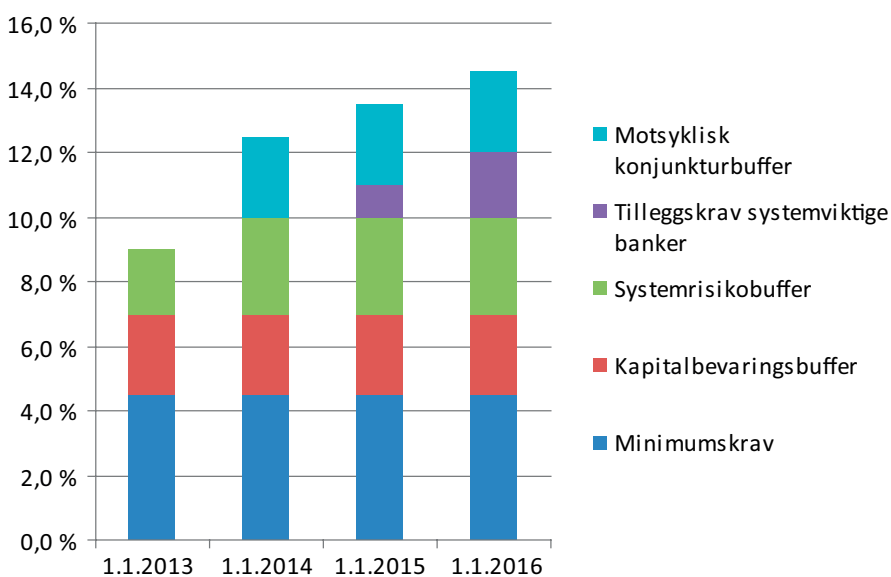
Finansdepartementet presenterer fire alternative forslag for risikovekting av boliglån i sitt høringsdokument. Høringsfristen er satt til 31. mai 2013. Basert på forslagene, synes økningen i kapitalkravene å kunne bli mindre alvorlige enn fryktet. I oppdragsbrevet av 14.12.2012 fra Finansdepartementet til Finanstilsynet ble det anmodet om å utrede regler med blant annet minst 35 % risikovekt for boliglån i IRB-bankene. Finanstilsynets notat av 4.3.2013 viste beregningsalternativer med både 35 % gjennomsnitt og 35 % minimum, men tilsynet presiserte at de ikke hadde foreslått noen endelig modell. I forslaget fra Finansdepartementet kan det se ut til at vektingene det siktes inn mot blir i området 20–25 %. Det er dog også ett alternativ med 35 % risikovekting. Finansdepartementet presenterer følgende fire alternative forslag:

- Minst 35 % risikovekt for boliglån (også for IRB-bankene)
- Minst 25 % risikovekt for boliglån i IRB-bankene
- IRB-bankenes egne risikovekter skal gis en multiplikator på 2. Risikovektene er i dag ifølge Finanstilsynet på mellom 10 og 13 %, og med 11 % som gjennomsnitt. Dette vil da kunne gi gjennomsnittlig risikovekting i området 20–26 % for boliglån i IRB-bankene.
- LGD (tapsgrad ved mislighold) skal settes til minst 20 %, noe som forventes å gi risikovekter på 20 % og høyere for boliglån ifølge høringsnotatet.

Ikke-systemviktige banker:

Systemviktige banker:

for ansvarlig kapital, for beregningsgrunnlaget og for leverage ratio.

Nye risikovekter for boliglån i Norge

Finansdepartementet presenterte samme dag som Stortingsproposisjonen om nye kapitalkrav ble fremlagt også et høringsnotat om nye risikovekter for boliglån. Basert på tidligere signaler er det åpenbart at norske myndigheter har fokus på systemrisikoen og risikoen mht. finansiell stabilitet som følge av stigende boligpriser og utlånsveksten over tid til boligformål. Samtidig er det usikkerhet mht. videreføringen av Basel I-gulvet. I Norge gjelder et gulv for IRB-bankenes kapitalkrav på 80 % av kapitalkravet etter Basel I-regler

inntil videre. I CRD IV er det imidlertid pr. dato tre kjente, alternative forslag:

- EU-kommisjonen har foreslått å videreføre gulvet til 31.12.2015
- EU-parlamentet har foreslått å videreføre gulvet til 31.12.2017
- EU-rådet har foreslått å videreføre gulvet til 31.12.2014

Endelig utfall er pr. dato ukjent. Norske myndigheter er opptatt av robust risikovekting for blant annet boliglån også etter at disse gulvene fases ut. Med bakgrunn i alle disse hensynene har det blitt jobbet aktivt med både risikovekter for boliglån og rammevilkårene for OMF-foretakene. Endelig tekst for CRD IV/CRR er pr. dato

Høringsnotatet berører ikke spørsmålet om eventuelle endringer i risikovektene for boliglån under standardmetoden.

Rammebetingelsene rundt OMF-foretakene

Norske myndigheter har uttrykt en viss bekymring relatert til utviklingen i det norske bolig- og boliglånmarkedet, herunder systemrisikokonsekvenser av bankenes anvendelse av de såkalte OMF-foretakene (kredittforetak som utsteder obligasjoner med fortrinnsrett). Finansdepartementet anmodet Finanstilsynet om å utrede forholdene rundt de økonomiske sammenhengene mellom OMF-foretakene og eierbankene. Finanstilsynet har sett på flere aspekter ved dette, inkludert bankenes garantier og kreditter til OMF-foretakene og behovet for rammer for bankenes anvendelse av OMF-foretakene.

Finanstilsynets vurderinger fremgår av brev til Finanstilsynet av 4. mars 2013. Det fremgår av dette brevet at Finanstilsynet på det nåværende tidspunktet ikke ønsker å begrense eller fjerne bankenes muligheter til å stille kreditt- eller likviditetsgarantier overfor disse kredittforetakene. Finanstilsynet legger ikke opp til å innføre noen kvantitative begrensninger i norske bankers adgang til å overføre lån til OMF-foretakene. Derimot påpeker Finanstilsynet at de gjennom pilar 2-prosessen vil følge opp bankenes egne vurderinger av risikoen relatert til overføringen av boliglån, samt at de vil anbefale innført krav til offentliggjøring av informasjon på området (pilar 3).

Videre anbefaler Finanstilsynet at det innføres krav til bankene om å etablere interne retningslinjer for forsvarlig håndtering av pantsetting av eiendeler, inkludert overføring av boliglån til slike boligkredittforetak. Disse retningslinjene må være forankret i bankens styre og ledelse. Bankene bør videre pålegges krav til systemer for å identifisere, overvåke og styre risiko relatert til slik pantsetting. Bankene må etablere beredskapsplaner og gjennomføre stresstesting på området, samt ha etablert systemer som sikrer både intern rapportering og overvåking av etterlevelsen av de etablerte retningslinjene. Finanstilsynet varsler dessuten at de vil innføre krav til rapportering av nøkkeltall og indikatorer på området.

Fremtidens kapitalkrav for derivatposisjoner

CVA-tillegget

Under dagens regulatoriske regime (Basel II, eller Basel 2.5 om man heller vil) er det et kapitalkrav for motpartsrisiko relatert til derivatposisjoner. Bestemmelsene fremgår av Kapitalkravforskriftens Del V. Regelverket åpner for fire ulike metoder for å fastsette beregningsgrunnlaget for dette kapitalkravet på.

Basel III/CRD IV viderefører de ovenstående kapitalkravene til derivater, men innfører i tillegg nye bestemmelser relatert til derivatposisjoner som påvirker kapitalkravet for posisjonene. Dette nye kapitalkravet omtales som Credit Value Adjustment eller CVA. CVA-tillegget er et kapitalkrav som kommer *i tillegg til* dagens kapitalkrav for oppgjørs- og motpartsrisiko. Mens det eksisterende kapitalkravet skal sikre at bankene har soliditet til å tåle *kredittrisikoen* som posisjonen medfører, så skal CVA-tillegget sikre at bankene er kapitalisert for å tåle endringer i markedets kredittpriking av derivatposisjoner. Slik forklarer Basel III-teksten dette:

«In addition to the default risk capital requirements for counterparty credit risk determined based on the standardised or internal ratings-based (IRB) approaches for credit risk, a bank must add a capital charge to cover the risk of mark-to-market losses on the expected counterparty risk (such losses being known as credit value adjustments, CVA) to OTC derivatives.»

Basel III/CRD IV-forslagene omfatter ulike beregningsmetoder for CVA-tillegget, avhengig av hvor avanserte metoder banken benytter for kapitalkravformål på området. Vi redegjør her kort for den enkleste metoden ettersom den nok vil være mest aktuell for det store flertallet av

NYE BESTEMMELSER: I Basel III/CRD IV innføres nye bestemmelser relatert til derivatposisjoner som påvirker kapitalkravet for posisjonene.

norske banker. Denne metoden omtales som det standardiserte CVA-tillegget. Mens dagens kapitalkrav for motpartsrisiko beregnes med utgangspunkt i den enkelte derivatposisjon, skal CVA-tillegget beregnes med utgangspunkt i samlet eksponering pr. motpart. For en bank som ikke anvender kredittderivater for å sikre motpartseksponeringen, vil kapitalkravet i praksis være en funksjon av motpartens risikovekt (som er ratingbasert), gjenstående løpetid og beregnet eksponering ved mislighold. Kapitalkravet er særlig følsomt for endringer i gjenstående løpetid, samt risikovektene. Beregnet eksponering ved mislighold (EAD) tar utgangspunkt i samme EAD-beløp som anvendes for å fastsette kapitalkravet når det gjelder motpartsrisiko.

DVA-fradraget

Mens CVA-tillegget er et økt kapitalkrav for fordringsposisjonen relatert til derivater, er DVA en justering av ansvarlig kapital som skal forhindre at beregnet og rapportert ansvarlig kapital påvirkes av gevinster og tap som følge av endringer i bankens egen kredittverdighet. DVA er forkortelsen for Debit Valuation Adjustments, eller «own credit risk adjustments». DVA har sitt opphav i Basel III-tekstens §75 som krever at ansvarlig kapital korrigeres for alle gevinster og tap i markedsverdijusteringen av egen gjeld og som skyldes endringer i egen kredittverdighet. En lignende bestemmelse finnes i dagens regelverk. For eksempel heter det i den norske Beregningsforskriftens § 7, første ledd, bokstav k at kjernekapitalen skal korrigeres for «Urealisert gevinst inkludert i kjernekapitalen som følge av redusert verdi av gjeld, og som skyldes en svekkelse av institusjonens egen kredittverdighet, jf. International Accounting Standards (IAS) 39». DVA defineres som markedsverdien av derivatet minus derivatets hypotetiske markedsverdi beregnet uten å ta hensyn til egen kredittrisiko.

Basel-komiteen har gjennomført en høring relatert til forslaget om å innføre et slik DVA-fradrag i bankenes ansvarlige kapital. Korreksjonen for gevinster/tap i markedsverdien av derivatet som følge av endring i egen kredittverdighet, medfører en rekke metodiske utfordringer og det er fortsatt betydelig usikkerhet rundt skjebnen til dette forslaget.

Kravet til likviditetsdekning (LCR)

Liquidity Coverage Ratio – eller LCR – er forholdet mellom en definert beholdning

Spisskompetanse og omfattende erfaring med tvisteløsning og rådgivning i revisjons- og revisorjus.

ARNTZEN
de BESCHE

OSLO 23 89 40 00 | TRONDHEIM 73 87 12 00 | STAVANGER 51 89 89 00

www.adeb.no

Firmaets prosedyregruppe består av advokater med lang erfaring - fra advokatvirksomhet, Regjeringsadvokaten, EFTA-domstolen, EF-domstolen og som dommere ved de alminnelige domstolene. Flere av firmaets advokater er regelmessig voldgiftsdommere.

Fred A. Gade
Partner
tlf. 98 29 45 43
fag@adeb.no

Kåre I. Moljord
Partner
tlf. 98 29 45 68
kim@adeb.no

Terje Granvang
Partner
tlf. 98 29 45 94
tgr@adeb.no

av likvide aktiva og beregnet negativ kontantstrøm i en likviditetsmessig stresset situasjon. Det foreslåtte kravet til likviditetsdekning skal beregnes slik:

Beholdning av likvide aktiva med høy kvalitet

Netto cash flow over 30 dager

Kravet er at dette forholdstallet skal være minst 100 %. Netto cash flow skal beregnes som cash flow i en stresset situasjon. Det skal tas hensyn til en rekke ulike forhold: utgang av innskuddsmidler, manglende evne til å refinansiere funding, negative kontantstrømmer fra utenom balanseposter og innbetalingskrav relatert til sikkerhetsstillelse, etc. Retningslinjene setter konkrete parametere for beregning av de ulike kontantstrømmene. Retningslinjene inneholder også definisjoner av hva som er likvide aktiva med høy kvalitet. Disse deles i to grupper: Level 1 som i hovedsak omfatter statsobligasjoner og innskudd i sentralbanker og Level 2 (maks. 40 % av total likviditetsbuffer) som omfatter 20 % vektete papirer utstedt av offentlig sektor og godt ratede industriobligasjoner og covered bonds («obligasjoner med fortrinnsrett» på norsk). I sist oppdaterte versjon av regelverksforslaget fra Basel-komiteen er det også åpnet opp for at visse andre typer aktiva, herunder aksjer, kan inngå. Disse alternative aktivaene grupperes som såkalte Level 2B og kan utgjøre inntil 15 % av kravet, dog innenfor 40 %-rammen sammen med de tidligere Level 2-aktivaene (nå 2A-aktiva).

Innføringen av LCR som et regulatorisk krav er foreslått først fra 1.1.2015, og da med krav om kun 60 % oppfyllelse. Deretter blir det en gradvis opptrapping til 100 % oppfyllelseskrav i 2018. LCR-kravet skal oppfylles 100 % i normale tider. Hensikten med dette er å sikre at bankene har en faktisk og reell reserve i likviditetsmessig utfordrende perioder. I en slik situasjon forventes bankene å skulle anvende denne reserven og det vil da være tillatt å falle under 100 %-kravet. Basel-komiteen er anmodet om å utarbeide retningslinjer for situasjoner der dette vil bli akseptert.

CRR legger videre opp til at det for visse innskudd kan fastsettes høyere uttaksfaktorer enn minimumssatsene på 5 % og 10 %. EBA er tildelt en oppgave med å identifisere innskudd som skal ha en slik høyere uttaksfaktor, og EBA har i nevnte diskusjonspapir

av 21. februar beskrevet forslag til en modell for dette. Den foreslåtte metodikken lister først opp ni kjennetegn ved innskudd som kan indikere at en høyere uttaksfaktor skal anvendes, og bygger i neste omgang på tre grupper uttaksfaktorer (15 %, 20 % og 25 %) med tilhørende kriterier for å tilordne innskudd til disse gruppene.

For bankene innebærer disse til dels meget detaljerte kravene til klassifisering og håndtering av innskudd for beregning av negativ cash flow for LCR-formål betydelige krav til «innsikt» i egen innskuddsmasse. Det vil stille store krav til både registrerte data og ikke minst til rapporterings- og analysefunksjonaliteten i IT-systemene.

Store engasjementer

Banker, kredittinstitusjoner for øvrig og verdipapirforetak er underlagt rammer for store engasjementer, herunder plikt til å rapportere slike eksponeringer til myndighetene. Basel-komiteen har i et høringsdokument av mars 2013 foreslått viktige endringer i dette regelverket. Høringsfristen er satt til 28. juni 2013. De foreslåtte endringene innebærer delvis en konkretisering av en for lengst varslet utviklingsretning, nemlig å knytte rammene opp mot kjernekapital i stedet for total ansvarlig kapital.

Viktige endringer som ligger i dette høringsforslaget, omfatter blant annet:

- reduksjon av grensen for rapporteringspliktige engasjementer fra 10 % til 5 % av ansvarlig kapital, og der ansvarlig kapital beregnes som enten ren kjernekapital eller total kjernekapital
- krav om at alle som minimum må rapportere sine 20 største engasjementer, selv om ingen av disse er over 5 % av ren kjernekapital / total kjernekapital
- absoluttgrensen for store engasjementer senkes fra 25 % av samlet ansvarlig kapital til 25 % av enten ren kjernekapital eller total kjernekapital
- for eksponeringer som globalt systemviktige institusjoner har på andre globalt systemviktige institusjoner foreslås den tilsvarende maksimalgrensen satt til mellom 10 % og 15 %

Forslaget forslås implementert med full effekt fra 1. januar 2019.

Kapitalkravet for markedsrisiko

Det arbeides også med å revidere regelverket for kapitalkravsreguleringen relatert til eksponeringer mot markedsrisiko. Arbeid-

det er foreløpig på et tidlig stadium, men flere temaer forventes å være omfattet av revideringsarbeidet, blant annet definisjonen av skillet mellom handelsportefølje og bankportefølje. Kapitalkravene vil dessuten ventelig bli kalibrert opp. Kvalitetskravene til interne modeller for markedsrisiko vil øke, samt at standardmetoden ventelig vil bli både mer risikofølsom og mer kompleks.

Globalt og nasjonalt systemviktige banker

Internasjonalt er det etablert en liste over de såkalte globalt systemviktige bankene. Det er ingen norske banker på denne listen, som omfatter pr. dato til sammen 28 ulike institusjoner. Bankene på listen er identifisert basert på en metodikk som omfatter ulike parametere innenfor følgende grupper:

- Størrelse
- Sammenknytninger med finansiell sektor («interconnectedness»)
- Vanskelighetsgrad mht. å erstatte tjenestene som banken yter
- Globalt grensekryssende aktivitetsnivå
- Kompleksitet

Disse bankene får pålegg om krav til ren kjernekapital som kan være inntil 3,5 %-poeng høyere enn det som gjelder for ordinære banker. Foreløpig er dog kravet maksimert til inntil 2,5 %-poeng over det som pålegges ordinære banker.

Nasjonale tilsynsmyndigheter vil på samme vis identifisere de såkalte nasjonalt systemviktige bankene. Til forskjell fra rammeverket for de globalt systemviktige bankene er det her lagt vekt på å gi rom for nødvendige tilpasninger fra de nasjonale tilsynsmyndigheters side for nettopp å kunne fange opp forhold som er spesifikke for det enkelte land. På den annen side er det også behov for at rammeverket sikrer like konkurransevilkår på tvers av landegrenser.

Hele grunntanken med rammeverket for de nasjonalt systemviktige bankene er at disse må underlegges høyere krav til tapsabsorberende evne enn andre banker. Men rammeverket påpeker at også andre verktøy, som for eksempel en intensivert tilsynsmyndighet, kan være å anvende i tillegg til de økte kapitalkravene.

Det foreslåtte rammeverket peker på de fire faktorene som primært skal anvendes for å vurdere bankenes nasjonale systemviktighet:

- a. Størrelse
- b. Graden av innbyrdes forbindelser med andre banker
- c. Utskriftbarhet/infrastrukturen i det finansielle systemet (herunder betraktninger om hvor konsentrert landets banksektor er)
- d. Kompleksitet

I tillegg presiseres det at størrelsen på landets økonomi kan tillegges vekt, for eksempel ved å måle bankenes relative størrelse i forhold til landets brutto nasjonalprodukt. På den måten behøver ikke beløpsmessig størrelse (bokstav a ovenfor) ene og alene være avgjørende.

Prinsippene fastslår at det økte kravet til tapsabsorberende evne skal henge sammen med den enkelte banks systemviktighet, og at dette økte kapitalkravet skal oppfylles med ren kjernekapital.

Recovery and Resolution Plans (RRP)

Bakgrunnen

Politikere og regulerende myndigheter ønsker ikke at skattebetalere (i fremtiden) enda en gang skal måtte betale for problemer i bankvesenet. Nye og økte krav til bankenes soliditet og likviditet gjennom Basel III er et viktig tiltak. Å sikre at bankene raskt kan iverksette adekvate tiltak for å løse utfordrende situasjoner er et annet grep. Eksisterende beredskapsplaner er da ikke nødvendigvis nok for fremtiden. Forslaget til Recovery and Resolution-direktivet innebærer krav om et mer

omfattende og helhetlig planverk. I tillegg forventes det at myndighetene har planene klare for en rask og effektiv avvikling av en bank som til tross for sine recovery-tiltak ikke klarer å berge seg selv.

Recovery and Resolution Plans er det internasjonale begrepet på fenomenet som også er kjent som «living wills» eller i Norge som «banktestamenter». Finanskriseutvalget foreslo som kjent å innføre krav om «Banktestamenter». I oktober 2011 publiserte Financial Stability Board (FSB) dokumentet «Key Attributes of Effective Resolution Regimes for Financial Institutions». Virkeområdet for dette forslaget var i praksis alle (globalt) systemviktige finansinstitusjoner. Basel-komiteens forslag til særlige tiltak rettet mot de globalt systemviktige institusjonene omfatter da, i tillegg til ekstra kapitalkrav, også krav om utarbeidelse av «Living wills». Liikanten-utvalget har i sin rapport understreket betydningen av hvor viktige effektive recovery- og resolution-planer er for en effektiv håndtering av bankkriser.

I juni 2012 publiserte Europakommisjonen utkast til Recovery and Resolution Directive (RRD) for kredittinstitusjoner og verdipapirforetak. Forventet ikrafttredelse for dette har vært medio 2013, men manglende fremdrift generelt i regelverksarbeidet kan skape usikkerhet om denne datoen. Det ser nå ut til at faktisk ikrafttredelse vil kunne bli i 2015.

Virkeområdet for RRD er foreslått å være alle institusjoner underlagt Kapitalkravs-direktivet (CRD). I så fall vil alle norske banker og verdipapirforetak få krav om å utarbeide recovery-planer og å gi Finanstilsynet nødvendig grunnlagsinformasjon for å kunne utarbeide bankspesifikke Resolution-planer.

EBA kunngjorde den 23. januar 2013 en anbefaling («recommendation») om at nasjonale tilsynsmyndigheter, i påvente av de endelige regelverkene, påser som minimum at de finanskonsernene som er listet i anbefalingen, utarbeider konsoliderte recovery-planer. Listen omfatter såkalte grensekryssende finanskonserner. Fra de skandinaviske landene omfatter listen bankene DNB, Danske Bank, Nordea, SEB, Swedbank og Handelsbanken.

Innholdet

RRP dekker to ulike faser. I «recovery-fasen» kan banken fortsatt reddes gjennom egne tiltak. I «resolution-fasen» er det myndighetene som har overtatt kontrollen. Derfor kreves det to separate planverk. Recovery-planen skal utarbeides av banken selv. Det skal foreligge planer både på konsern-nivå og for det enkelte selskap i konsernet. Konsernplanen og de selskapsvise planene må være avstemt og koordinert. Planen må revideres minst årlig eller ved vesentlige endringer i forutsetningene som planen bygger på. Slike forutsetningsendringer kan for eksempel være endringer i konsernstrukturer eller forretningsområder, eller eksterne endringer som for eksempel sentrale regelverk og rammebetingelser. En slik recovery-plan må bygge på at ekstraordinær finansiell støtte fra myndighetene ikke mottas. Planen må omfatte ulike scenarier med varierende alvorlighetsgrad: systemkriser, konsernkriser og selskapskriser og skal være basert på et forholdsmessighetsprinsipp.

En recovery-plan skal iverksettes når konkrete triggere er utløst. Slike triggere kan være enten både av kvantitativ eller kvalitativ karakter. Eksempler på kvantitative triggere er ratingnedgraderinger, resultatutvikling, endring i kredittrammer hos motparter, fallende egenkapitalandel, fornyelsesandel for markedsfinansiering, utgang av innskudd, økte krav til sikkerhet, økning i offentlig gjeld, BNP-prognoser, utviklingen i korte pengemarkedsrenter og utvikling i obligasjonsspreader. Eksempler på kvalitative triggere kan være at motparter forespør om fremskutt terminering, erfarte vanskeligheter med å opppta nye lån

HØYERE KRAV: Internasjonalt er det etablert en liste over de såkalte globalt systemviktige bankene som får pålegg om høyere ren kjernekapital enn det som gjelder for ordinære banker.

på markedsvilkår, uventet avgang av folk i toppledelsen eller tapte rettssaker. Det er viktig at planen har et klart definert handlingsmønster ved trigger-brudd, og etablering av «Early warning» forut for trigger-brudd er nyttig for å kunne unngå krisen ved å iverksette tiltak som ikke er en del av recovery-planen, men som inngår som del av «business as usual»-beredskapen.

Dersom et trigger-brudd har funnet sted, er det viktig at banken har predefinerte tiltak som skal iverksettes, og at banken lojalt følger denne tiltaksplanen. Ingen kriser er like, og det er vanskelig på forhånd å fastsette hvilke konkrete tiltak som både er mest velegnede og mest realistiske i de konkrete situasjonene som kan oppstå. Derfor bør ikke tiltaksplanene være for spesifikke. Imidlertid bør generelle tiltak som etablering av kriseteam og kriseteamets arbeidsoppgaver og ansvarsforhold være klart definerte. Tilsvarende bør det foreligge en predefinert tiltaksoversikt som banken i en slik situasjon setter seg ned og «velger» fra, alt avhengig av hva som vurderes som mest relevant i den konkrete situasjonen.

Planen skal omfatte tre typer scenarioer som den testes mot. Dette skal dekke både bankspesifikke og markedsmessige scenarioer og kombinasjoner av disse to scenariene. Planen må sikre en regelmessig oppdatering av scenariene. Bruk av omvendte stresstester kan være viktig grunnlag for å utvikle stress-scenariene i planen. Mens recovery-stress er noe banken skal overleve («near default-stress»), så tar omvendte stresstester utgangspunkt i at banken er gått konkurs («default stress»).

Det vil være en gradvis overgang fra ordinær drift til en recovery-fase. Det er derfor viktig at arbeidet med recovery-planleggingen dels bygger på og utnytter eksisterende prosedyrer og tiltak i bankens risikostyring, og dels at man som ledd i ordinær styring og kontroll har etablert krise-forhindrende tiltak – kall det gjerne «business as usual»-beredskapsplaner.

Resolution er et alternativ til ordinær konkurs. Resolution-plan skal lages av tilsynsmyndighetene. Tilsynsmyndighetene kan (skal) be banken om grunnlagsinformasjon for å kunne lage planen, og ikke minst kan tilsynsmyndighetene forlange at banken fjerner hindringer for en effektiv resolution (for eksempel endrer juridisk struktur, etablerer interne serviceleveranseavtaler, begrenser eksponering, utsteder konverti-

bel kapital, etc.). Myndighetenes resolution-verktøy omfatter:

- Salg av forretningsområder
- Bro-banker
- Separering av eiendeler
- Bail-in (nærmere omtalt nedenfor)

Bail-in

Det er utarbeidet et diskusjonsnotat i EU om å etablere en regelverksbestemt nedskrivningsmekanisme for gjeld («Bail-in»). Hovedtrekkene i den foreslåtte mekanismen kan beskrives slik:

- Den skal kunne benyttes når selskapene er tett på insolvens, men før normale konkursbehandlingsprosedyrer, dvs. når relevante myndigheter beslutter at selskapet vil gå konkurs eller sannsynligvis vil gå konkurs, for eksempel ved brudd på kapitalkrav
- Den skal kunne benyttes både i «going concern» og når banker nedlegges/splittes i «brigde bank» og «bad bank»
- Nedskrivningene skal omfatte et bredt spekter av gjeldsposter, men det kan være relevant å unnta kortsiktige poster (under én måned), sikrede krav, garanterte innskudd, gjeld til ansatte, mv.
- Den normale prioritetsorden skal respekteres
- Minimumskrav til andel gjeld som er gjenstand for bail-in, for eksempel 10 % av samlede forpliktelser
- Nedskrivningens størrelse må ta hensyn til både tapene og behovet for rekapitalisering

Risikorapportering

Basel-komiteen lanserte i januar 2013 et prinsippdokument for effektiv aggregering og rapportering av risikodata. Dokumentet omfatter til sammen 11 prinsipper rettet mot bankene og tre prinsipper relatert til tilsynsmyndighetenes oppfølging og tilsynsprosessene. De 11 prinsippene relatert til bankene omfatter følgende hovedområder:

- Overordnet styring og infrastruktur (prinsipp 1 og 2)
- Evne til å aggregere risikodata (prinsipp 3 – 6)
- Risikorapporteringspraksis (prinsipp 7 – 11)

Det er et sentralt prinsipp at bankenes dataarkitektur og IT-infrastruktur må være utformet og vedlikeholdt på en slik måte at den understøtter behovet for å aggregere og rapportere risikodata både i normale driftssituasjoner og under stress/kriser. Det poengteres at dataaggregeringen skal skje mest mulig automatisert for å redusere

sannsynligheten for feil. Bankene må være i stand til å registrere og aggregere data på konsolidert nivå – på tvers av forretningsområder, juridiske enheter, aktivklasser, regioner, etc.

Andre forhold

Lovforslaget om nye kapitalkrav som Finansdepartementet la frem rett før påske, inneholdt også andre viktige bestemmelser. Disse forslagene medfører blant annet nye ICAAP-krav, herunder at systemrisiko og risikoeksponering som følge av at institusjonens eiendeler blir overdratt til eller stilt som sikkerhet overfor andre finansinstitusjoner, må inngå i ICAAP-vurderingene.

Det fremgår også av lovforslaget at banker, kredittforetak og morselskaper i finanskonsern jevnlig skal beregne sin leverage ratio. Det innføres samtidig et nytt pilar 3-krav, nemlig krav om å offentliggjøre Leverage Ratio. For morselskaper i konsern skal denne offentliggjøres både på morselskapsnivå og på konsolidert nivå. Proposisjonens lovforslag inneholder dessuten forslaget om et eget risikostyringsutvalg i styret.

Videre bør man ha et fokus på det arbeidet som foregår i EBA med oppdatering av rapporteringskravene. Både kapitaldekningsrapporteringen (COREP) og rapporteringen av finansielle data (FINREP) er for tiden gjenstand for omfattende revideringsarbeid og templates for nytt rapporteringsregime ble publisert 15. mars 2013.

Den 26. mars 2013 publiserte EBA to høringsnotater om myndighetsrapportering. Det ene omfatter krav til bankene om rapportering av eiendeler som er pantsatt eller stilt som sikkerhet. Det andre høringsdokumentet dekker rapporteringskrav for misligholdte og restrukturerte engasjementer.

Til sist kan vi også nevne at Basel-komiteen i mars publiserte et høringsdokument relatert til eksternrevisjon i banker. Dokumentet inneholder til sammen 16 ulike prinsipper som beskriver tilsynsmyndighetenes forventninger til revisjon av banker.